

КОЛАЖ ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ЛІЦЕЇ

Попова Л.О.

Інститут педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник відділу навчання української мови та літератури

Проблема вибору ефективного лінгводидактичного інструментарію для формування в здобувачів освіти вмінь вербально й візуально презентувати результати своєї діяльності є предметом багатьох наукових досліджень. Така різноаспектність, на наш погляд, зумовлена тим, що для нинішніх учнів важливим є «підбиття підсумків на кожному етапі та подальше планування і постановка задач» [2, с. 20], коригування їх відповідно до результату самооцінювання, подальших цілей і прагнень.

Одним із засобів візуалізації досягнутого результату може бути колаж, мету застосування якого вчені визначають так: наочно, тобто за допомогою спеціально дібраних взаємодоповнювальних об'єктів, представити інформацію, подати власне узагальнене уявлення про певний предмет, дію, емоцію тощо. Я. Сичікова, С. Ковачов, спираючись на результати аналізу спеціальних досліджень, зазначають, що колаж є засобом кодування / декодування інформації, робить процес оброблення і передавання інформації наочним, зрозумілим, контрольованим і керованим, втілює в структурно-схематичній формі певний обсяг змісту, пов'язаного з ключовим поняттям колажу [3, с. 142]. Створений учнями колаж є результатом виконання комплексу послідовних дій, тобто колажування. Привертають увагу виокремлені О. Дуплійчук функції та переваги колажування: введення нової пізнавальної інформації, утворення мовних автоматизмів з опорою на візуально-слухові образи, стимулювання під час побудови висловлення, залучення всіх сенсорних систем людини; відтворення ситуації спілкування, контроль та самоконтроль сформованих знань, умінь і навичок [1, с. 6]. Учені одностайні в тому, що колажування сприяє розвитку уяви, образного, просторового й абстрактного мислення, формуванню естетичної культури учнів, умінь узагальнювати сприйняту інформацію, репрезентувати її логічно й послідовно.

Лінгводидактичний потенціал колажу на уроках української мови в ліцеї визначаємо на основі узагальнення поглядів дослідників (О. Дуплійчук, Т. Олинець та ін.): цей засіб сприяє розвитку в учнів самостійності, що реалізується через вибір стратегії своєї діяльності, й відповідальності за результат власних дій, забезпечує формування вмінь візуалізувати свої твердження, думки, ідеї, обстоювати свою позицію, дотримуватись норм сучасної української літературної мови, аргументовано пояснювати й мотивувати власний вибір, добираючи доцільні мовні засоби. Поділяємо думку вчених, які вважають, що колаж варто розглядати як засіб навчання, застосування якого на уроках української мови дає змогу інтегрувати знання учнів з різних навчальних предметів, звернутися до їхнього життєвого досвіду, емоційної сфери. Виправданим буде застосування колажу й для мотивації учнів або рефлексії. Отже, використання колажу на уроках української мови в ліцеї сприятиме активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, спонукатиме їх до пошуку ефективних шляхів представлення здобутого результату.

Список літератури:

1. Дуплійчук О. М. Технологія колажування як складова професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя-філолога. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т імені Григорія Сковороди»* : зб. наук. пр. 2011. (1.39). С. 75–80. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/11250>
2. Колтунович Т. А., Поліщук О. М. Використання ментальних карт як засобу візуалізації у процесі викладання соціальної психології. *Молодий вчений*. № 7.1 (71.1). 2019. С. 19–26. URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/7.1/5.pdf>
3. Сичікова Я. О., Ковачов С. С. Дидактичні особливості колажу як методу навчання технології. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 16. 2015. Вип. 25. С. 140–143. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_016_2015_25_35